

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Acta Synodalia Osnabrvngensis Ecclesiae, Ab Anno Christi
MDCXXVIII.**

Brogberen, Johannes

Coloniae Agrippinae, 1657

Pars XI.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14298

P A R S V N D E C I M A .

C A P. I. De Hospitalibus & Orphanotrophiis, aliisque id genus piis locis.

Non solum Canonicis constitutionibus, sed & Imperialibus ac Regalibus institutis, antiquitus piensissime sancitum est, ut habeantur quam fieri potest frequentia in Repub. Xenodochia, Ptochotrophia, Orphanotrophia, Gerontocomia & Brephotrophia, & id genus alia loca pietati consecrata, in quæ recipiantur peregrini, pauperes, invalidi, senes, parentibus orbatique inopes liberi, infantes expositi, furiosi, leprosi, contagiosisque ac perpetuis morbis obfisi, atque alia miserabiles personæ. Idcirco curæ Nostræ imminet, ut ejuscemodi loca, ubi constituta sunt, facta tecta teneantur; ubi verò dissipata sunt, instaurentur, reformenturque; denique, ubi necdum constituta sunt, Episcopali Nostra providentia ædificentur, construanturque. Pauperum enim curam nobis Christus præcipuam esse voluit; & horum toties meminit divinissimus Paulus Apostolus.

C A P. II. In Hospitalibus imprimis animæ curandæ, deinde corpus.

Hic ante omnia curandum Nobis est, ut in domibus istis, quæ ad salutem animarum pertinent, minime negligantur, sed ante omnia de Sacramentorum administratione, pauperibus, debilibus & ægrotis, provideatur; ac, ubi corporis infirmitas medicum postulat, ibi prius animæ, deinde corporis medicus accersatur.

C A P. III. In Hospitalia qui recipiendi.

In ejuscemodi autem Hospitalia nullæ aliæquam eæ, quas diximus, miserabiles personæ, quæ aut morbo aut debilitate aut ætate impeditæ, suis manibus laborare victumque ac vestitum sibi comparare non possunt, recipiantur; quas ad Ecclesiasticam disciplinam Canones pertinere, ac Nostris aliorumque piorum hominum largitionibus victitare, voluerunt.

C A P. IV. In Hospitalia pauperes ejus loci, ubi constituta sunt, potissimum recipiendos, maxime contagiosis morbis implicitos.

Inprimis autem recipiantur in hæc Hospitalia personæ miserabiles ejus loci, ubi Hospitalia constituta sunt. Quod si recte curatum

fuerit, suffecerint penè (nisi tamen fallamur) jam constituta Hospitalia omnibus vere pauperibus, per singula oppida ac vicos repertis, ut amodo illis non fuerit necesse ostiatim panem emendicare, aut eos, qui lepra seu alio contagioso morbo impliciti sunt, inter homines diverfari; quod lege Divina, ne fiat, prohibitum legimus; nec immerito; quod, ex tali commixtione ac conversatione cum ianis, infinita pericula subsequantur, etiam ex solo adfpectu; qui intuentibus horrorem solet incutere. Quod si leprosis, aliisque qui similibus morbis impliciti sunt, Hospitalium, quibus addicuntur, reditus non suffecerint, satius est, ut ipsorum nomine, in Conventu Ecclesiæ, Eleemosyna per aliquot viros probos, ad hoc munus deputandos, colligatur ac præstetur, atque ut trunci in templis, Eleemosynis istis colligendis asservandisque, erigantur, quam ut ipsi morbofi, alimoniam petendam obtentu, aut quocunque alio prætextu, consortiis hominum misceantur.

Num. 12.

Cod. de mendic. val. li. 12.

C A P. V. Mendicantibus validis Hospitalia clausa, & mendicitatem interdictam esse oportere.

Sint autem Mendicantibus validis non solum Hospitalia clausa, sed & publice ac ostiatim mendicare penitus interdictum. Et, qui secus agere comperti fuerint, arceantur, ac legalibus Nostrisque constitutionibus comprehensis, pœnis subdantur. Vtilius enim esuriienti panis tollitur, si, de cibo securus, justitiam negligat, quam eidem frangitur, ut, se ductus, injustitiæ acquiescat.

C A P. VI. Magistrorum Hospitalium pravi affectus damnantur.

Damnamus autem abusum, quo in quibusdam locis fit, ut, neglectis miseris ac inopibus quibus Hospitalia dedicata sunt, ex privato affectu Magistrorum aut Magistratum qui Hospitalibus hæc præsumunt, non modo validi, sed & quibus victus & vestitus suppetit, recipiantur; tantum quod illic commodius & in otio vivatur: qui certe aliter cenferi non possunt, quam pauperum deprædatores, raptoresque, de alieno viventes, ac velut ex sanguine pauperum saginati. Quos divus Hieronymus gravissime increpat. Qui (inquit) ex bonis parentum & suis opibus sustentari possunt, si, quod pauperum est, accipiunt, sacrilegium profecto committunt, & per abusionem talium, judicium sibi manducant & bibunt.

Hieron.

Cod. de Episc. & Cler.

Matt. 26. Marc. 14. 2 Cor. 8.

CAP. VII. *Quam graviter peccent, qui ex pauperum victu se ditant.*

Ioan. 12. Viderint quoque hi Magistri ac Hospitalium præfides, ne Iudam imitentur, qui loculos (ex quibus pauperibus distribuebatur) ferebat, ac fur erat; ne, sicut ille, ita & ipsi pereant. Noverint ergo, se tali muneri addictos, non ut sui, sed ut pauperum curam ge-

rant; quos neglexisse, occidisse est; quibus quid subtraxisse, sacrilegii instar est. Et, quò vigilantiores in officio sint, singulis annis aut sæpius, Magistratui ejus loci, præfente Parocho, rationem de omnibus reddant. Non meum est (inquit Prosper) dicere, quantum peccatum est eorum, qui cibos pauperum sibi usurpant, &, unde pauper victurus erat, præsumendo suscipiunt.

P A R S D V O D E C I M A.

CAP. I. *De Scholis, Typographis, ac Bibliopolis.*

Ecclesiæ Reformatio à summis pariter & infimis, à capitibus simul & parvulis, ordianda est. Parvuli enim sunt, qui, succrescentes, in majorum locum, subinde decedentium, in Reipub. tam Ecclesiastica quam Secularis administratione succedunt; ut consequens sit, ab ipsis, prave ac nequiter institutis, Reipub. perniciem imminere. Quamobrem summopere refert, ut pueritia, quæ seges est omnium Rerumpublicarum, in timore Domini ac bonis disciplinis edoceatur. Id quod Dominus præcepit, Exod. 13, & Proverb. 6. Siquidem ea ætas, nullis aliis usibus accommoda, per id tempus colligere poterit & sibi & Reipub. luculentum fructum. Inprimis autem operæ precium Nobis videtur, ut clancularii illi magistelli, qui in conventiculis vicatim docent, prohibeantur; utque Gymnasia illa ac Scholæ minores, in quibus pueri primis rudimentis imbuuntur, diligenter repurgentur, præfectis illis Didascalis seu Præceptoribus, non tam eruditis, quam, sanæ doctrinæ, integræque ac inculpatae vitæ viris; idque hac potissimum tempestate, qua innumeræ pestilentes hæreses totam fere Germaniam, summo cum Christianismi ac Reipublicæ detrimento, iusto Dei judicio pervadunt, ac velut cancer serpunt: quas quum pueri semel inbiberint, difficile, immo impossibile, erit, ut easdem penitus iterum eluant. Nam, Quo semel est imbuta recens, servabit odorem Testa diu.

Horatium.

CAP. II. *Scholæ inter visitandum repurgandæ, ac instituendæ.*

Quemadmodum verò Didascali pueros in Classés digerent, quæ dein ipsis prælegent, tam ad eruditionem quam ad vitam Christianam recte instituendam pertinentia, Nos inter visitandum pro ratione cujuscunque Scholæ trademus.

CAP. III. *Apud singulas Ecclesias habendus vir eruditus, qui Clericos ejus Ecclesiæ instituat.*

Olim Conciliari constitutione cautum est, ut non solum apud quamlibet Cathedrali Ecclesiam, sed & apud alias, nimirum Collegiatis, quarum sufficere poterunt facultates, constituatur Magister idoneus, qui Clericos earundem Ecclesiarum doceat & instituat. Apud Metropolim autem Theologum haberi præceptum est, qui Sacerdotes ac quoscunque alios in Sacris literis doceat, & in his præsertim instituat quæ ad curam animarum pertinere dinoscuntur. Visum etiam Concilio fuit, ut singulis Magistris unius Præbendæ proventus, tantisper quoad in docendo perstiterint, assignentur. Cujus quidem saluberrimæ constitutionis vix vestigia quædam apud ejuscemodi Ecclesias reliqua videmus. Nam, ut Scholas ipsas reperias, Didascalum tamen vix ullum eruditum ac pium repereris; quod nihil penè stipendii (ne dicamus unius Præbendæ proventus) illi suppeditetur. Quod emendatione magna indiget. Neque enim hæc res levis momenti est; à qua totius prope modum Reipublicæ tum salus tum perniciës dependet.

e. I. G. I. quia non nullis de Magist.

CAP. IV. *Qui huic viro victum suppeditabunt.*

Curandum itaque, ut singula Collegia ludos literarios diligenter instituant, eisque de idoneis ludimagistris ac sumptibus prospiciant; ubi Collegia non sunt, Senatus & Reipublica idem curet.

CAP. V. *Quemadmodum Academia instaurari ac studia ali possint.*

Academias seu Univeritates publicas, per hanc hæresum colluviem, perire misere cernimus; quas instaurari maxime in votis est. Id fieri posse Nobis videtur, si modus aliquis inveniatur, quo pauperibus Scholasticis ex Ecclesiasticis stipendiis aliquid possit decidi: (Cle-